

YOUTH CAN DANCE

SIX YEARS AFTER UNESCO AWARDED WORLD HERITAGE STATUS TO THE KHMER ROYAL BALLET, TWO YOUNG AND VISIONARY CAMBODIAN DANCERS ARE BUSILY REDEFINING THEIR COUNTRY'S DANCE SCENE, WRITES JOHAN SMITS PHOTOGRAPHY BY ANDERS JIRAS

BY DEVELOPING A CONTEMPORARY VERSION OF AN ancient tradition while keeping it firmly rooted in its classical form, Chumvan Sodhachivy, better known by her stage name Belle, and Chey Kethya, one of Cambodia's most renowned classical dancers, are helping safeguard it from a future of tourist-adapted performances in restaurants and hotels. In the process, Cambodian contemporary dance is slowly but determinedly securing its own unique position on the international stage. But despite some huge successes, it has proved to be an arduous journey.

Also known as Cambodian Court Dance, Khmer traditional dance can be traced back to the 7th century, where it began as a funeral rite for kings. During the Angkor empire, from the 9th to 15th centuries, Cambodian classical dance became a medium for communicating with the gods. Temple dancers served as earthly counterparts to the immensely graceful apsaras, or celestial dancers, whose figures still grace the ancient temple walls. Little

did they know that centuries later, after an estimated 90% of Cambodian artists in the late 1970s were wiped out by the Khmer Rouge, their sacred art form would come close to extinction.

After the fighting ended, Khmer classical dance miraculously came back to life thanks to a few surviving performers and the relentless efforts of several dedicated organisations like Sovanna Phum (see box on page 90). However, now that Khmer classical dance has re-established itself, a handful of dancers and choreographers feel the time is right to move Cambodian dance forward and into the realm of the contemporary.

Belle and Chey Kethya are both spearheading the movement. Having performed and attended workshops all over the world, Belle has learned Western techniques, such as 'pointing' and high jumps, but feels more inspired by contemporary styles from Indonesia and India, whose cultures she feels are closer to Cambodia. Yet after centuries of using a highly codified dancing style that heavily relies

คุณชุมนัน สุทชีวี หรือที่รู้จักกันบนเวทีการแสดงว่าเบลลี ร่วมกับนักฟ้อนรำพื้นเมืองกัมพูชาอย่างคุณเชย์ เกธยา ในการพัฒนาการรำรำกัมพูชาแบบโบราณให้เป็นแบบร่วมสมัย ในขณะที่เดียวกันก็ยังยึดพื้นฐานนาฏศิลป์แบบดั้งเดิมเอาไว้อย่างเหนียวแน่น เพื่อเป็นการปกป้องนาฏศิลป์กัมพูชาเอาไว้ไม่ให้ถูกทำลายจากการนำไปใช้ดึงดูดนักท่องเที่ยวตามร้านอาหารและโรงแรม แม้ว่าทั้งสองจะประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เส้นทางสายนี้กลับยากลำบากนัก ในช่วงยุคสมัยอาณาจักรนครวัด นาฏศิลป์กัมพูชาเป็นเสมือนวิธีการสื่อสารกับเทพเจ้าเช่นรูปสลักนางอัปสรารำรำรอบกำแพงปราสาทโบราณ ทารูไม่รู้ว่าไม่กี่ศตวรรษถัดมา ร้อยละ 90 ของศิลปินและนักรำจะล้มหายตายจากด้วยฝีมือของเขมรแดง

Chumvan "Belle" Sodhachivy mid-lunge, in contemporary dance piece *Hope of Tomorrow*

on the narrative and is virtually devoid of facial and emotional expression, moving beyond convention is sometimes hard for Khmer audiences to come to terms with. “I feel a little scared about it because we are the first ones,” Belle says of the media attention; though most of this consists of unequivocal praise, any criticism is usually drawn from more conservative government circles.

“I still use the classical movements in my form but execute them with energies from the outside. I now work a lot on abstract things as well as emotional expression,” Kethya explains. For now she’s not too worried about government criticism. “The moral support of my traditional dance masters is more important to me,” she says.

While the style of both 24-year-old dancers still remains rooted in the classical form, their contemporary dance does not necessarily tell stories, is usually performed without elaborate costumes and often challenges the public by exploring broad themes – all very novel in Cambodia. “I want the audience to think about what it is that the dancer is trying to do and communicate,” says Belle.

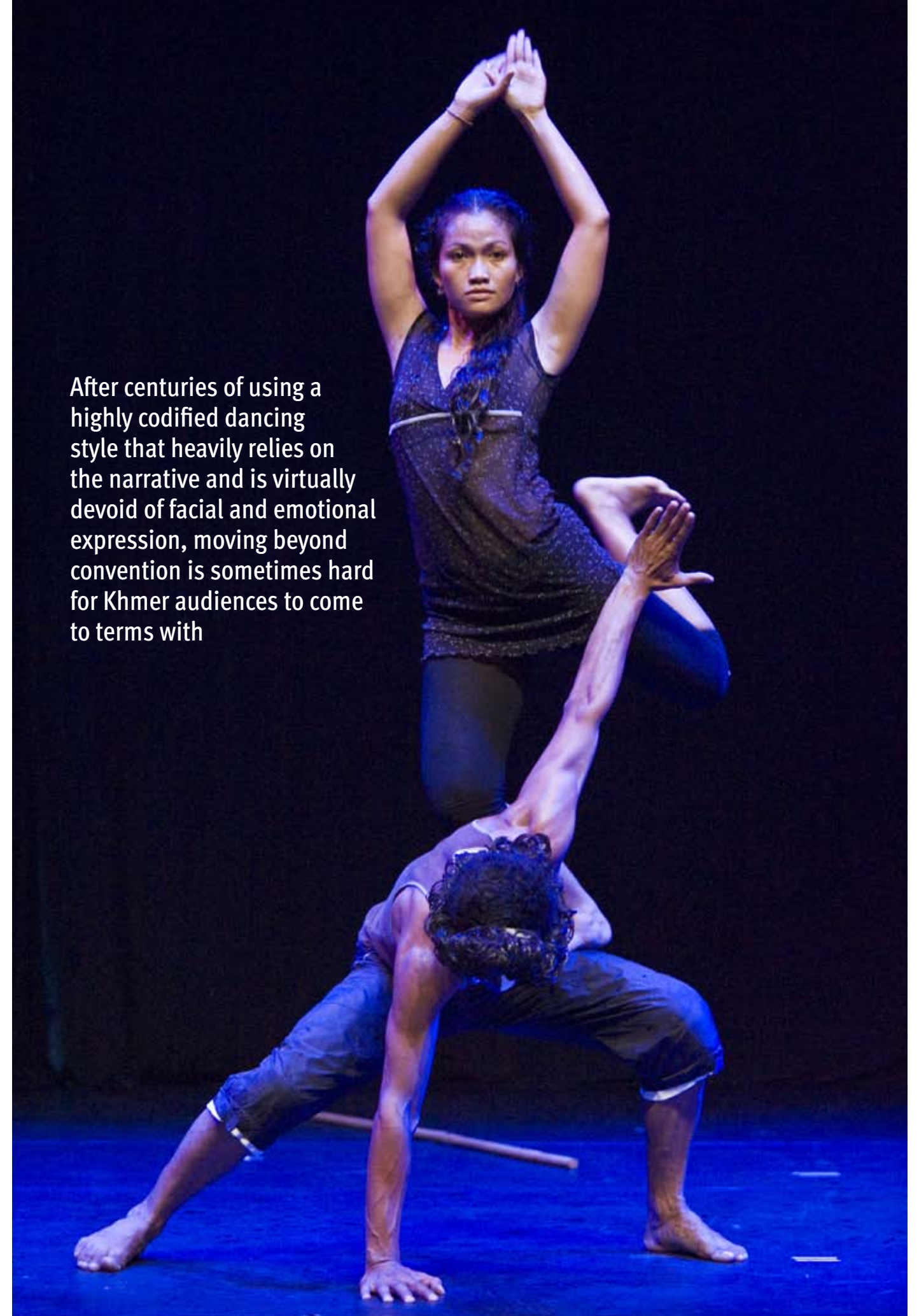
Both dancers have been performing in packed auditoriums alongside other international artists, experimenting with elements found in styles ranging from hip-hop to pantomime. Their success has not gone unnoticed by other young aspiring dancers. One of them is 20-year-old Leak, currently studying classical dance at the Royal University of Fine Arts and taking private lessons with Belle. He plays it safe and doesn’t tell his teacher at RUFA what he’s up to in his spare time. “They never see me dancing contemporary,” he admits. “They might not agree – it’s very new for Cambodia – but I love the freedom of expression.”

เบลลี่และเคธียาเป็นหัวทอกในการพัฒนานาฏศิลป์กัมพูชาจากการแสดงและเข้าร่วมการฝึกทักษะทั่วโลก เบลลี่เรียนเทคนิคคิดแบบตะวันตกเช่นการกระโดดสูงและได้แรงบันดาลใจจากนาฏศิลป์ร่วมสมัยแบบอินโดนีเซียและอินเดียมากกว่า ทว่า การเปลี่ยนจากการรำรำที่เน้นการเล่าเรื่องมากกว่าการแสดงความรู้สึกไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับคนดูชาวเขมรเสียเลย เบลลี่กล่าวว่าแม้จะได้รับคำชมเชยซึ่งคำดีก็มีมาจากทางรัฐบาลที่เน้นอนุรักษ์นิยมมากกว่า

Above left, female masked theatre at Chenla Theatre, Phnom Penh

Opposite page: Belle rehearses *The Story of Preah Kongkea – Water Master*

Below, bas relief of celestial dancers at Bayon Temple, Angkor

After centuries of using a highly codified dancing style that heavily relies on the narrative and is virtually devoid of facial and emotional expression, moving beyond convention is sometimes hard for Khmer audiences to come to terms with

phnom penh

Although Cambodian contemporary dance is catching on, especially with local youth and international audiences, the future still holds many challenges. Finance and the need for a receptive market is one of them and human resources is another. With no contemporary dance school in Cambodia, performers like Belle and Kethya must rely on locally based organisations such as Amrita and the French Cultural Centre to sponsor international workshops and invite foreign choreographers and performers to Cambodia. But in the future, home-grown talent might fill part of that role.

“We have no contemporary dance teachers per se, but there are a few who are on the verge of being able to do so, such as Belle, Kethya and Sopheap. They are indeed creating works of their own that are verging toward an international level,” says Amrita’s executive director Fred Frumberg. New projects in the works include a tour of their contemporary piece *Khmeropédies* to New Delhi in November 2009. Plans for 2010 include Singapore in May and New York in June.

การรำยรำของทั้งสองแม้จะมีรากฐานมาจากนาฏศิลป์แบบดั้งเดิม ทว่าไม่เน้นการเล่าเรื่อง เบลล์บอกว่าเธอใช้นิยายทุกเรื่องของกัมพูชามาเป็นพื้นเรื่องเพื่อเปิดโอกาสให้คนดูได้พยายามเข้าใจในสิ่งที่นักรำกำลังพยายามสื่อสาร นักรำทั้งสองแสดงร่วมกับนักแสดงนานาชาติอื่นๆและทดลองผสมการเต้นรำแบบอื่นๆเช่นฮิปฮอปและละครใบ้

แม้ว่านาฏศิลป์กัมพูชาพร้อมสมัยจะได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ทว่าหนทางข้างหน้ายังคงท้าทาย ทั้งเรื่องเงินทุนสนับสนุนและการตอบรับของตลาด เนื่องจากกัมพูชาไม่มีโรงเรียนสอนนาฏศิลป์ร่วมสมัย นักแสดงอย่างเบลล์และเคธยาต้องพึ่งองค์กรท้องถิ่นในการสนับสนุนการฝึกอบรมและการเชิญนักออกแบบท่าเต้นต่างชาติมาเข้าร่วม

SEE FOR YOURSELF

Sovanna Phum Association (Next to house no.159A, Street 99, Phnom Penh, tel +855 (0)90 346737, www.shadow-puppets.org) schedules weekly performances of traditional and modern Khmer folk dance and shadow puppet theatre. If you would like to contribute to the future of Cambodian art, Sovanna Phum is in urgent need of any kind of contribution.

ALSO CHECK OUT

Amrita Performing Arts: www.amritaperformingarts.org
CCF – French Cultural Centre: www.ccf-cambodge.org
Cambodian Living Arts: www.cambodianlivingarts.org
Epic Arts: www.epicarts.org.uk
The Khmer Arts Ensemble: www.khmerarts.org
Tiny Toones: www.tinytoonescambodia.com

Above, Kethya performs in a contemporary dance named *Dansez Roam*

Left, Belle, Phon Sopheap, Sam Sathya and Kethya in *Khmeropédies*

Bangkok Airways flies daily between Bangkok and Phnom Penh (see *Destination Guide* on page 120). Visit www.bangkokair.com